

Đắk Lắk

Cuối tuần

NĂM THỨ HAI
SỐ: 416
Ngày 1/11/2026

Tòa soạn: 23 Lê Duẩn, P. Buon Ma Thuột
Điện thoại: 0262.3852383 - Fax: 0262.3810451
Email: toasoan.baodaklak@gmail.com
www.baodaklak.vn

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH ĐẮK LẮK - TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH ĐẮK LẮK

ĐƯA NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẢNG VÀO CUỘC SỐNG

Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Bí thư Thường trực Tỉnh ủy,
Chủ tịch HĐND tỉnh Cao Thị Hòa An trò chuyện, động viên học sinh bán trú
tại Trường Tiểu học Võ Thị Sáu (xã Phú Xuân). Ảnh: Như Quỳnh

Chung tay VÌ ĐÌNH DƯỠNG VÀ TÂM VỐC TRẺ EM

TRANG 2-3

ĐÌNH XƯA
giữa lòng phố núi ▶ 6

Sắc vàng dã quỳ
trên gỗ ▶ 7

Mùa vàng
ở Ea Súp ▶ 12

Nhân viên y tế kiểm tra chiều cao, cân nặng cho trẻ mầm non để theo dõi, đánh giá tình trạng phát triển thể chất của trẻ. Ảnh: B. Giang

CHUNG TAY VÌ DINH

Dinh dưỡng hợp lý là nền tảng quan trọng giúp trẻ em phát triển toàn diện về thể chất và trí tuệ. Từ các giải pháp phòng, chống suy dinh dưỡng, hỗ trợ bữa ăn học đường đến nâng cao nhận thức, kiến thức chăm sóc trẻ trong mỗi gia đình, sự chung tay của ngành chức năng, nhà trường và cộng đồng đang góp phần cải thiện dinh dưỡng, nâng cao tầm vóc trẻ em.

TAO NỀN TẢNG để trẻ phát triển toàn diện

Bằng Giang

Công tác phòng, chống suy dinh dưỡng trẻ em trên địa bàn tỉnh đang được triển khai với nhiều giải pháp thiết thực, nhằm cải thiện thể trạng, tạo nền tảng cho trẻ phát triển toàn diện.

Chủ động phòng ngừa

Theo Sở Y tế, năm 2025, tỷ lệ suy dinh dưỡng thể nhẹ cân ở trẻ dưới 5 tuổi trên địa bàn tỉnh là 15,2%; đến tháng 6/2026 giảm còn 13,3% (giảm 1,9%). Tuy nhiên, tỷ lệ suy dinh dưỡng thể thấp còi ở trẻ dưới 5 tuổi vẫn ở mức 25%, chưa có chuyển biến so với năm trước. Qua đó cho thấy, công tác phòng, chống suy dinh dưỡng đã có chuyển biến tích cực nhưng vẫn còn nhiều khó khăn. Tình trạng này càng đáng quan tâm tại các địa bàn khó khăn, nơi việc tiếp cận kiến thức và dịch vụ chăm sóc dinh dưỡng còn hạn chế.

Trước thực tế đó, ngành y tế tập

trung triển khai các hoạt động giám sát dinh dưỡng, theo dõi tăng trưởng và can thiệp sớm đối với trẻ có nguy cơ suy dinh dưỡng. Năm 2026, ngành y tế đặt mục tiêu trên 98% trẻ dưới 5 tuổi được cân, đo định kỳ hai lần/năm; trên 98% trẻ dưới 2 tuổi được theo dõi tăng trưởng ba tháng/lần và trên 98% trẻ suy dinh dưỡng được cân hằng tháng. Việc duy trì theo dõi cân nặng, chiều cao và biểu đồ tăng trưởng tại các trạm y tế xã, phường giúp phát hiện những trường hợp trẻ chậm phát triển, có nguy cơ suy dinh dưỡng để tư vấn, can thiệp kịp thời.

Song song với hoạt động giám sát tại cơ sở, Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh triển khai điều tra, đánh giá tình trạng dinh dưỡng bà mẹ, trẻ em tại một số địa phương và tập huấn chuyên môn cho cán bộ y tế. Đối với công tác phòng, chống thiếu vi chất, ngành y tế đã thực hiện giám sát trước

chiến dịch bổ sung vitamin A tại các trạm y tế, đồng thời triển khai các đợt uống vitamin A cho trẻ từ 6 tháng đến dưới 60 tháng tuổi, phấn đấu đạt tỷ lệ bao phủ trên 98% trong năm 2026.

Bên cạnh đó, ngành chú trọng chăm sóc dinh dưỡng trong 1.000 ngày đầu đời, từ khi người mẹ mang thai đến khi trẻ tròn 2 tuổi. Hoạt động tư vấn tập trung vào chế độ dinh dưỡng cho phụ nữ mang thai, nuôi con hoàn toàn bằng sữa mẹ trong 6 tháng đầu, cho trẻ ăn bổ sung hợp lý và phòng ngừa thiếu vi chất. Đây là giai đoạn quan trọng để hạn chế nguy cơ suy dinh dưỡng, tạo nền tảng phát triển thể chất và trí tuệ cho trẻ.

Cải thiện dinh dưỡng bền vững

Nếu các giải pháp chuyên môn giúp phát hiện và can thiệp sớm thì việc thay đổi nhận thức, thói quen nuôi dưỡng của gia đình có ý nghĩa quyết định trong duy trì hiệu quả phòng, chống suy dinh

dưỡng. Theo Sở Y tế, công tác truyền thông thay đổi hành vi đang được chú trọng, nhất là tại vùng đồng bào dân tộc thiểu số, bởi tình trạng suy dinh dưỡng không chỉ liên quan đến điều kiện kinh tế mà còn chịu ảnh hưởng từ kiến thức và tập quán chăm sóc trẻ.

Tại xã Ea Ning, công tác truyền thông dinh dưỡng được chú trọng nhằm nâng cao nhận thức, thay đổi thói quen chăm sóc trẻ của các gia đình trên địa bàn 17 thôn, buôn. Hướng ứng Tuần lễ dinh dưỡng và phát triển năm 2026, với chủ đề “Đổi mới hôm nay - Dinh dưỡng tốt ngày mai”, Trạm Y tế xã đẩy mạnh tuyên truyền, vận động người dân thực hiện chế độ ăn uống hợp lý, bảo đảm an toàn thực phẩm. Trong đó, tập trung hướng dẫn các gia đình có con nhỏ xây dựng bữa ăn cân đối, đa dạng thực phẩm; chú trọng dinh dưỡng trong 1.000 ngày đầu đời, nuôi con hoàn toàn bằng sữa mẹ trong 6 tháng đầu và

Học sinh nhận quà và sữa từ Chương trình Sữa đậu nành học đường. Ảnh: P. Thùy

Thêm hộp sữa, thêm niềm vui đến lớp

Với nhiều học sinh ở những địa bàn còn khó khăn, những hộp sữa được trao tại trường không chỉ góp phần bổ sung dinh dưỡng mà còn mang đến niềm vui, sự sẻ chia và sự quan tâm của cộng đồng. Từ những việc làm thiết thực ấy, Chương trình Sữa đậu nành học đường đang góp phần cùng nhà trường chăm lo sức khỏe, nâng cao nhận thức và tạo điều kiện để học sinh phát triển toàn diện.

Năm học 2026 - 2027, Chương trình Sữa đậu nành học đường do Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam phối hợp với Quỹ Khuyến học Sữa đậu nành Việt Nam và Công ty Sữa đậu nành Việt Nam Vinasoy triển khai, dự kiến trao 1 triệu hộp sữa đậu nành Fami Canxi cho 16.700 học sinh tại 30 trường thuộc 4 tỉnh, trong đó có Đắk Lắk, với tổng trị giá hơn 4,6 tỷ đồng.

Tại Đắk Lắk, chương trình được thực hiện từ tháng 9/2026 - 5/2027, hỗ trợ miễn phí sữa đậu nành cho 3.914 học sinh tại các trường tiểu học và THCS thuộc 5 xã: Ea Bá, Đức Bình, Văn Hòa, Tuy An Tây và Xuân Phước. Tổng kinh phí hơn 1,2 tỷ đồng.

Theo ông Nguyễn Hữu Sửu, Phó Chủ tịch Hội Chữ thập đỏ tỉnh, những hộp sữa được trao đến học sinh không chỉ góp phần bổ sung dinh dưỡng, hỗ trợ chăm sóc sức khỏe mà còn mang lại niềm vui cho các em mỗi ngày đến lớp. Đối với học sinh ở những địa bàn còn khó khăn, sự hỗ trợ thiết thực này thể hiện sự quan tâm, sẻ chia của cộng đồng, giúp các em có thêm điều kiện phát triển thể chất và học tập tốt hơn.

Tại Trường Tiểu học và THCS Đức Bình, chương trình không chỉ góp phần bổ sung dinh dưỡng mà còn lồng ghép giáo dục kỹ năng chăm sóc sức khỏe, giữ gìn vệ sinh và bảo vệ môi trường. Theo thầy Nguyễn Hồng Sửu, Hiệu trưởng nhà trường, qua hoạt động thiết thực này, học sinh từng bước hình thành thói quen chăm sóc sức khỏe, nâng cao ý thức tự bảo vệ bản thân và xây dựng nếp sống lành mạnh.

Với các em nhỏ, niềm vui được

ĐẦU TƯ CHO TRẺ EM LÀ ĐẦU TƯ BỀN VỮNG

Phạm Thùy

Một hộp sữa không thể giải quyết toàn bộ vấn đề dinh dưỡng, nhưng với trẻ em ở những địa bàn còn khó khăn, sự hỗ trợ đúng lúc có thể bổ sung nguồn dinh dưỡng, nâng cao ý thức chăm sóc sức khỏe và tạo thêm động lực để các em đến trường.

DƯỠNG VÀ TÂM VÓC TRẺ EM

Thời gian tới, ngành y tế sẽ tiếp tục tập trung phòng, chống suy dinh dưỡng tại các địa bàn có tỷ lệ cao, nhất là vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số; nâng cao chất lượng theo dõi tăng trưởng, phát hiện và can thiệp sớm. Đồng thời đẩy mạnh truyền thông, phối hợp với ngành giáo dục, chính quyền địa phương và các đoàn thể, huy động nguồn lực để cải thiện dinh dưỡng, nâng cao thể lực, tâm vóc trẻ em trên địa bàn tỉnh".

Giám đốc Sở Y tế **Nay Phi La**

cho trẻ ăn bổ sung đúng cách, góp phần phòng ngừa suy dinh dưỡng từ sớm.

Có con nhỏ đang trong độ tuổi cần được chăm sóc dinh dưỡng, chị H' Môi Ê Ban (buôn Tắc Mнга, xã Ea Ning) quan tâm đến việc lựa chọn thực phẩm và xây dựng bữa ăn phù hợp cho con. Chị chia sẻ, việc được hướng dẫn cách chế biến thực phẩm, cân đối khẩu phần và nhận biết dấu hiệu trẻ chậm tăng trưởng giúp chị có thêm kiến thức để chăm sóc con tốt hơn.

Bên cạnh việc nâng cao nhận thức của gia đình, cải thiện chất lượng bữa ăn học đường cũng là giải pháp góp phần chăm sóc dinh dưỡng cho trẻ. Năm học 2026 - 2027,

Trung ương Hội LHPN Việt Nam phối hợp với UBND tỉnh Đắk Lắk thực hiện Chương trình Bữa ăn dinh dưỡng học đường tại Trường Tiểu học Võ Thị Sáu (xã Phú Xuân) và Trường Tiểu học Lý Tự Trọng (xã Đắk Phơi), với 914 học sinh thuộc diện hỗ trợ. Theo kế hoạch, chương trình hỗ trợ bữa trưa và bữa phụ từ tháng 9/2026 - 5/2027, mức hỗ trợ khoảng 70 - 75% chi phí bữa ăn, tối đa 25.000 đồng/bữa.

Từ các hoạt động chăm sóc dinh dưỡng tại cộng đồng đến hỗ trợ bữa ăn học đường cho thấy, công tác phòng, chống suy dinh dưỡng trẻ em cần được triển khai đồng bộ, với sự phối hợp của nhiều ngành, nhiều lực lượng.

uống sữa cùng bạn bè mỗi ngày còn là cơ hội để học hỏi những điều gần gũi trong cuộc sống. Em Kpá Hờ Hoa, học sinh lớp 5A, Trường Tiểu học và THCS Đức Bình, chia sẻ niềm vui khi cùng các bạn uống sữa, được hướng dẫn cách giữ gìn vệ sinh và bảo vệ môi trường. Em cũng mong nhiều bạn nhỏ khó khăn khác có cơ hội nhận những hộp sữa bổ dưỡng.

Hoàn thiện mạng lưới chăm sóc sức khỏe

Một trong những điểm đáng chú ý của Chương trình Sữa đậu nành học đường là hoạt động hỗ trợ được triển khai gắn với quy trình quản lý chất lượng, tiếp nhận, bảo quản, cấp phát sữa và truyền thông kiến thức về dinh dưỡng, vệ sinh an toàn thực phẩm. Nhờ đó, giá trị chương trình không chỉ dừng lại ở việc bổ sung nguồn dinh dưỡng mà còn mở rộng đến việc xây dựng thói quen sinh hoạt lành mạnh, nâng cao ý thức giữ gìn vệ sinh và bảo vệ môi trường cho học sinh.

Đồng hành cùng chương trình, ông Nguyễn Trọng Thành, đại diện Quỹ Khuyến

học Sữa đậu nành Việt Nam, chia sẻ: Đầu tư cho dinh dưỡng trẻ em luôn là sự đầu tư bền vững. Quỹ sẽ tiếp tục đồng hành cùng Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam để mang nguồn dưỡng chất đến với ngày càng nhiều trẻ em trên cả nước.

Chăm lo dinh dưỡng cho trẻ em cần sự chung tay từ gia đình, nhà trường đến các tổ chức xã hội và cộng đồng doanh nghiệp. Mỗi chương trình, mỗi phần quà được trao sẽ góp thêm một mắt xích trong mạng lưới bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe trẻ em.

Ông Nguyễn Hữu Sừu cho biết các đơn vị liên quan được hướng dẫn quy trình thực hiện chương trình, giới thiệu quy trình sản xuất, kỹ thuật tiếp nhận, bảo quản và tổ chức cho học sinh uống sữa. Đồng thời, công tác tập huấn kiến thức về dinh dưỡng học đường, an toàn thực phẩm, theo dõi sức khỏe học sinh, kiểm tra, giám sát và thực hiện chế độ báo cáo cũng được quan tâm nhằm bảo đảm chương trình triển khai đúng quy trình, đúng đối tượng.

DINH DƯỠNG ĐÚNG CÁCH, VUN ĐẮP TƯƠNG LAI

Thùy Thảo - Hồng Chuyên

Dinh dưỡng đúng cách ngay từ những năm đầu đời là nền tảng quan trọng giúp trẻ phát triển toàn diện. Từ nâng cao nhận thức trong mỗi gia đình đến chăm sóc dinh dưỡng khoa học sẽ góp phần phòng, chống suy dinh dưỡng, cải thiện tâm vóc và vun đắp tương lai khỏe mạnh cho trẻ em.

● Bà Nguyễn Thị Hồng Thái, Phó Chủ tịch Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh, Chủ tịch Hội LHPN tỉnh:

Nâng cao nhận thức của mỗi gia đình trong nuôi dưỡng trẻ

Hội LHPN các cấp trên địa bàn tỉnh lồng ghép tuyên truyền kiến thức chăm sóc sức khỏe, dinh dưỡng cho trẻ em. Nội dung tuyên truyền tập trung vào tầm quan trọng của dinh dưỡng đối với sự phát triển thể chất, trí tuệ của trẻ; hướng dẫn hội viên, phụ nữ xây dựng bữa ăn đủ chất, đa dạng thực phẩm, phù hợp với từng độ tuổi.

Hội chủ trọng trang bị kiến thức cho phụ nữ trong thời kỳ mang thai, nuôi con bằng sữa mẹ, cho trẻ ăn bổ sung đúng thời điểm, bảo đảm cân đối dinh dưỡng và vệ sinh an toàn

thực phẩm. Đồng thời vận động các thành viên trong gia đình cùng thay đổi nhận thức và thói quen chăm sóc trẻ theo hướng khoa học; quan tâm chất lượng bữa ăn, giấc ngủ, hoạt động thể chất và vệ sinh cá nhân của trẻ.

Thông qua những hoạt động này, Hội hướng đến nâng cao nhận thức, trách nhiệm của mỗi gia đình trong chăm sóc, nuôi dưỡng trẻ; giúp phụ nữ chủ động hơn trong phòng, chống suy dinh dưỡng, góp phần cải thiện tâm vóc và chất lượng cuộc sống của thế hệ tương lai.

● Tiến sĩ, Bác sĩ Trần Thị Thúy Minh, Trưởng Khoa Nhi Tổng hợp, Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên:

Chú trọng dinh dưỡng hợp lý ngay từ những năm đầu đời

Dinh dưỡng hợp lý không chỉ là cho trẻ ăn đủ no mà cần bảo đảm cân đối năng lượng, chất đạm, chất béo, chất bột đường, vitamin và khoáng chất, phù hợp với từng độ tuổi. Phụ huynh cần chú trọng chất lượng và sự đa dạng của khẩu phần, thay đổi cách chế biến để trẻ ăn ngon miệng; tăng dần số lượng, độ đặc và các loại thực phẩm theo giai đoạn phát triển. Không nên ép trẻ ăn, kéo dài bữa ăn hoặc lạm dụng sữa thay thế bữa chính.

Bên cạnh chế độ ăn, giấc ngủ, vận động thể chất và việc phòng ngừa bệnh nhiễm trùng cũng ảnh hưởng đến tình trạng dinh dưỡng của trẻ. Đặc biệt, trẻ biếng ăn, chậm tăng cân không phải lúc nào cũng do thiếu chất mà có thể liên quan đến thói quen ăn

uống, rối loạn tiêu hóa hoặc bệnh lý tiềm ẩn. Vì vậy, phụ huynh không nên tự ý sử dụng thuốc kích thích ăn uống, vitamin, khoáng chất hay thực phẩm chức năng theo quảng cáo. Việc sử dụng các sản phẩm này cần căn cứ vào nhu cầu thực tế và hướng dẫn của nhân viên y tế để tránh bổ sung không cần thiết hoặc quá liều.

Khi trẻ biếng ăn kéo dài, sụt cân, chậm tăng trưởng hoặc có biểu hiện bất thường, gia đình cần đưa trẻ đến cơ sở y tế để được đánh giá và tư vấn kịp thời. Chăm sóc dinh dưỡng khoa học, phù hợp với từng trẻ là nền tảng quan trọng giúp trẻ phát triển khỏe mạnh, hạn chế nguy cơ suy dinh dưỡng và các vấn đề sức khỏe về lâu dài.

● Chị Trần Thị Bích Trâm, phường Hòa Hiệp:

Kiên trì thay đổi từ những bữa ăn hằng ngày

Là mẹ, tôi luôn lo lắng khi thấy con gầy yếu, hay ốm vặt. Qua quá trình chăm sóc con, tôi nhận ra ngoài tình yêu thương, cha mẹ cần có kiến thức dinh dưỡng đúng cách, không nên chỉ chiều theo sở thích ăn uống của trẻ mà bỏ qua sự cân đối trong khẩu phần.

Tôi chú trọng đa dạng thực phẩm, bảo đảm các nhóm chất trong bữa ăn, giữ gìn vệ sinh ăn uống và tập cho con thói quen rửa

tay trước khi ăn. Tôi cũng quan tâm theo dõi cân nặng, chiều cao định kỳ; việc bổ sung vi chất cần theo hướng dẫn của nhân viên y tế, không tự ý dùng thuốc hay thực phẩm chức năng. Theo tôi, chăm sóc dinh dưỡng cho trẻ cần sự kiên trì của gia đình, từ những thay đổi nhỏ trong từng bữa ăn đến việc chủ động theo dõi sức khỏe, để con có điều kiện phát triển khỏe mạnh hơn.

THỜI ĐÀM

PHÁT HUY SỨC MẠNH VĂN HÓA, CỦNG CỐ KHỐI ĐẠI ĐOÀN KẾT TOÀN DÂN

Thúy Hằng

Theo Chỉ thị số 35/CT-TTg ngày 30/9/2026 của Thủ tướng Chính phủ, lần đầu tiên Ngày hội Đại đoàn kết toàn dân tộc (18/11) được kết nối với Ngày Văn hóa Việt Nam (24/11), hình thành “Tuần văn hóa đại đoàn kết dân tộc” với chuỗi hoạt động diễn ra tại cộng đồng dân cư. Đây cũng là năm đầu tiên xác lập Ngày Văn hóa Việt Nam theo Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 7/1/2026 của Bộ Chính trị, nhằm tôn vinh các giá trị văn hóa truyền thống, khơi dậy lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết, niềm tự hào dân tộc; khẳng định văn hóa là nền tảng tinh thần, nguồn lực nội sinh và động lực phát triển đất nước.

Trên tinh thần đó, các hoạt động của “Tuần văn hóa đại đoàn kết dân tộc” phải được tổ chức trang trọng, rộng khắp, phong phú, vui tươi, thiết thực, trong đó lấy người dân làm trung tâm, là chủ thể tham gia, sáng tạo và thụ hưởng. Các hoạt động tập trung vào liên hoan văn hóa, văn nghệ, ẩm thực; trình diễn dân ca, dân vũ, nhạc cụ, trang phục truyền thống; trò chơi dân gian, thể thao dân

tộc; thực hành, truyền dạy di sản; giới thiệu sản phẩm văn hóa, làng nghề, nghề thủ công truyền thống; giao lưu giữa các tầng lớp nhân dân, cộng đồng các dân tộc và các thế hệ. Thủ tướng Chính phủ yêu cầu mỗi tỉnh, thành phố và xã, phường lựa chọn ít nhất một hoạt động, sản phẩm, câu chuyện hoặc không gian văn hóa tiêu biểu để giới thiệu, quảng bá, gắn với xúc tiến, kích cầu du lịch và phát triển công nghiệp văn hóa. Mỗi xã, phường lựa chọn ít nhất một mô hình phù hợp để tiếp tục duy trì sau “Tuần văn hóa đại đoàn kết dân tộc”.

Tỉnh Đắk Lắk nổi bật với nhiều hoạt động văn hóa, lễ hội truyền thống đặc sắc mang đậm bản sắc của đồng bào các dân tộc anh em cùng sinh sống, tỉnh sẽ tổ chức tuần văn hóa với nhiều sự kiện hướng đến tôn vinh bản sắc của các dân tộc cùng sinh sống trên địa bàn, đồng thời kết nối các giá trị văn hóa đặc trưng của đại ngàn Tây Nguyên với vùng đồng bằng, duyên hải và biển đảo. Các cơ quan chức năng dự kiến xây dựng phương án mở cửa phục vụ người dân, du khách tham quan các di tích, danh lam thắng cảnh, bảo tàng và công trình văn hóa

tiêu biểu; đồng thời rà soát chính sách miễn, giảm phí tham quan tại những địa điểm có thu phí. Đây không chỉ là dịp để người dân tham gia những hoạt động nghệ thuật, tìm hiểu di sản hay trải nghiệm không gian văn hóa cộng đồng, mà còn gợi mở một cách nhìn: văn hóa là nhu cầu thiết yếu, cần được tạo điều kiện để mọi người tiếp cận và thụ hưởng.

Từ nhiều năm nay, Ngày hội Đại đoàn kết toàn dân tộc đã trở nên quen thuộc, đi vào nề nếp của người dân địa phương, bởi nó phù hợp và đáp ứng được nhu cầu, nguyện vọng của người dân. Ngày hội không chỉ là ngày vui thông qua các hoạt động văn hóa, thể dục, thể thao phong phú, hấp dẫn như các trò chơi dân gian mang đậm nét truyền thống văn hóa của địa phương, dân tộc, mà còn là dịp để người dân tại các cộng đồng dân cư cùng nhau ngồi lại chia sẻ những câu chuyện xóm làng, cùng đánh giá lại những kết quả trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh tại địa phương, tạo ra cơ hội, môi trường thuận lợi để Đảng, Nhà nước và Nhân dân gần gũi, gắn gũi với nhau hơn. Với những giá trị

tốt đẹp và kết quả đạt được trong quá trình vận động, tập hợp nhân dân tham gia Ngày hội Đại đoàn kết toàn dân tộc ở khu dân cư, năm nay lần đầu tiên ngày hội này được kết nối với Ngày Văn hóa Việt Nam, hình thành “Tuần văn hóa đại đoàn kết dân tộc”, hoạt động này sẽ tạo ra nhiều giá trị hơn cho việc xây dựng và phát huy khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Trong suốt chiều dài lịch sử dân tộc, lòng yêu nước, ý thức về cội nguồn, tình nghĩa đồng bào và tinh thần nhân ái đã nuôi dưỡng sự gắn bó giữa các thế hệ người Việt. Những giá trị văn hóa ấy tạo nên nền tảng tinh thần để quy tụ các tầng lớp nhân dân, cùng vượt qua khó khăn, bảo vệ và xây dựng đất nước. Đại đoàn kết tạo môi trường và huy động nguồn lực để văn hóa được gìn giữ, sáng tạo, trao truyền và phát triển. Văn hóa và đại đoàn kết vì thế có mối quan hệ gắn bó, tác động và bồi đắp lẫn nhau. Chính vì vậy, phát huy giá trị văn hóa, lịch sử cách mạng trong giáo dục truyền thống và kết nối cộng đồng là nhiệm vụ trọng tâm, có ý nghĩa chiến lược, lâu dài. Với truyền thống vẻ vang của quê hương cách mạng, hệ thống di tích phong phú và bản sắc văn hóa đa dạng của đồng bào các dân tộc, Đắk Lắk có đầy đủ điều kiện thuận lợi để làm nên “Tuần văn hóa đại đoàn kết dân tộc” của toàn dân, góp phần bồi đắp lòng yêu nước, củng cố vững chắc khối đại đoàn kết toàn dân tộc và tạo động lực to lớn cho tỉnh phát triển nhanh, bền vững.

TRÀ CÔ NGÁT và sự sẻ chia với người yếu thế

Bằng Giang

Từ tâm huyết của một giáo viên hơn 20 năm gắn bó với trẻ khuyết tật, chị Hoàng Thị Ngát, Giám đốc HTX Thảo mộc Cô Ngát Natural (phường Buôn Ma Thuột) đã khởi nghiệp với khát vọng tạo sinh kế, mở thêm cơ hội tự lập cho người yếu thế.

Hơn 20 năm công tác tại Trung tâm Hỗ trợ phát triển giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật tỉnh Đắk Lắk, chị Hoàng Thị Ngát thấu hiểu những khó khăn, thiệt thòi của học sinh khuyết tật. Điều khiến chị trăn trở không chỉ là việc học tập của các em mà còn là cuộc sống sau khi trưởng thành.

Trải qua biến cố sức khỏe khi bị đột quỵ năm 2014, sau thời gian hồi phục, chị Ngát quan tâm nhiều hơn đến việc chăm sóc sức khỏe và tìm hiểu các loại thảo mộc quen thuộc trong đời sống. Được một dược sĩ hướng dẫn, chị dần hình thành ý tưởng phát triển sản phẩm từ nguồn nguyên liệu thảo mộc của địa phương.

Năm 2020, thương hiệu Trà Cô Ngát ra đời, đánh dấu bước ngoặt trong hành trình khởi nghiệp của chị Ngát. Bước vào lĩnh vực sản xuất, kinh doanh với không ít ngỡ ngàng, chị Ngát kiên trì tìm tòi, học hỏi từ khâu lựa chọn nguyên liệu, hoàn thiện sản phẩm, thiết kế bao bì đến tìm kiếm thị trường tiêu

thụ. Với chị, làm ra sản phẩm chất lượng đã khó nhưng xây dựng thương hiệu và giữ được niềm tin của khách hàng còn là hành trình nhiều thử thách. Những nỗ lực ấy dần được ghi nhận khi sản phẩm Trà thảo mộc Cô Ngát Natural đoạt giải Ba tại Cuộc thi “Ý tưởng sáng tạo khởi nghiệp, kinh doanh của phụ nữ Đắk Lắk” năm 2023, tiếp thêm động lực để chị phát triển thương hiệu và mở rộng thị trường.

Từ những bước đi ban đầu, năm 2025 chị thành lập HTX Thảo mộc Cô Ngát Natural, từng bước phát triển hoạt động sản xuất, kinh doanh. Hiện HTX có vùng nguyên liệu tại Krông Ana và Buôn Đôn với các sản phẩm như trà đỉnh lăng tim sen, trà khổ qua rừng, trà măng cầu cam thảo, thảo mộc ngâm chân... Trong đó có 5 sản phẩm đạt OCOP 3 sao. Bên cạnh các cửa hàng trong tỉnh, sản phẩm Trà Cô Ngát đã có mặt tại TP. Hồ Chí Minh, Nha Trang và một số tỉnh lân cận.

Dù thị trường trà thảo mộc

không còn mới, chị Ngát vẫn kiên trì tìm hướng phát triển riêng, chú trọng chất lượng sản phẩm và khai thác nguồn nguyên liệu địa phương. Đặc biệt, chị mong muốn gắn hoạt động sản xuất với việc tạo sinh kế cho những người có hoàn cảnh khó khăn, nhất là học sinh khuyết tật sau khi trưởng thành.

Hiện HTX đang tạo việc làm cho khoảng 10 lao động thời vụ, trong đó có những học sinh có hoàn cảnh đặc biệt. Tùy khả năng và điều kiện của từng người, các em được tham gia những công việc phù hợp, có thêm thu nhập và cơ hội làm quen với môi trường lao động. Trong số đó có H'Diêu Eban (trú xã Ea Nuôl), một học trò cũ của chị Ngát, bị khuyết tật nghe, nói và có hoàn cảnh gia đình khó khăn. Sau khi nghỉ học, H'Diêu ở nhà phụ giúp bố mẹ làm rẫy. Do hạn chế về khả năng giao tiếp, em gặp không ít trở ngại trong việc tìm kiếm công việc phù hợp. Thương hoàn cảnh của học trò cũ, chị Ngát đã tạo

Chị Hoàng Thị Ngát, Giám đốc Hợp tác xã Thảo mộc Cô Ngát Natural giới thiệu sản phẩm tại Ngày hội Phụ nữ khởi nghiệp tỉnh Đắk Lắk năm 2026. Ảnh: B. Giang

điều kiện để H'Diêu tranh thủ thời gian đến HTX học nghề, tham gia một số công việc thời vụ. Nhờ đó, em không chỉ có thêm thu nhập phụ giúp gia đình mà còn được rèn luyện kỹ năng, làm quen với môi trường lao động và tự tin hơn trong cuộc sống.

Chị Ngát chia sẻ, hơn 20 năm dạy học sinh khuyết tật giúp chị hiểu rằng các em không thiếu khả năng lao động, sáng tạo mà thường thiếu cơ hội để thể hiện bản thân. Vì vậy, điều chị mong muốn không đơn thuần là hỗ trợ về vật chất mà là tạo điều kiện để các em được lao động, có thu nhập bằng chính đôi tay của mình.

Cũng từ suy nghĩ ấy, thông điệp “Nơi những đôi tay biết nói” được chị gửi gắm trong hành trình phát triển thương

hiệu Trà Cô Ngát. Với chị, mỗi người đều có khả năng riêng và điều quan trọng là tạo ra môi trường phù hợp để khả năng ấy được nhìn nhận, phát huy. Đối với những học sinh khuyết tật, một công việc dù nhỏ cũng có thể trở thành bước khởi đầu để các em tự tin hơn, từng bước hòa nhập cộng đồng.

Không dừng lại ở việc phát triển sản phẩm, chị Ngát còn mong muốn xây dựng mối liên kết giữa người trồng nguyên liệu, cơ sở sản xuất, người lao động yếu thế và người tiêu dùng. Trong định hướng ấy, mỗi sản phẩm không chỉ mang giá trị từ nguồn thảo mộc quê hương mà còn gắn với công sức của người nông dân và những cơ hội việc làm dành cho người có hoàn cảnh đặc biệt.

Nhận thấy nhu cầu tiêu dùng đặc sản biển tại Buôn Ma Thuột ngày càng lớn, anh Nguyễn Đăng Trình đã mạnh dạn đưa sản vật quê hương ở phía Đông tỉnh lên phố núi khởi nghiệp, từng bước mở rộng thị trường, kết nối sản phẩm giữa hai vùng Đông - Tây tỉnh Đắk Lắk.

Tại cửa hàng đặc sản Phú Yên Đăng Thủy (125 Ngô Quyền, phường Buôn Ma Thuột), những kệ hàng đầy ắp sản vật miền biển được sắp xếp bắt mắt. Từ cá ngừ đại dương phi lê, mắt cá ngừ, mực một nắng đến chả cá, chả ram, rong nho, nước mắm truyền thống... tất cả đều mang hương vị đặc trưng của vùng biển phía Đông tỉnh. Khách hàng đến đây không chỉ tìm mua những món ăn quen thuộc mà còn được giới thiệu về nguồn gốc, cách chế biến và bảo quản từng sản phẩm.

Chủ cửa hàng là anh Nguyễn Đăng Trình (SN 1998, phường Tuy Hòa). Sinh ra trong gia đình có truyền thống làm nghề biển, từ nhỏ anh đã quen với những chuyến tàu đánh bắt cá ngừ đại dương của cha và công việc chế biến hải sản của mẹ. Những sản vật quê hương vì thế trở thành lợi thế để anh lựa chọn hướng khởi nghiệp sau nhiều năm bôn ba làm ăn tại TP. Hồ Chí Minh.

Cơ duyên đến trong một chuyến du lịch Buôn Ma Thuột gần ba năm trước. Khi tìm hiểu thị trường, anh nhận thấy người dân phố núi có nhu cầu khá lớn đối với các loại hải sản, đặc sản nhưng việc tiếp cận nguồn hàng chất lượng, có xuất xứ rõ ràng chưa thật thuận tiện. Nhiều người muốn thưởng thức món ngon miền biển phải

nhờ người quen mua hộ hoặc đặt hàng qua mạng, vừa mất thời gian vừa khó kiểm soát chất lượng.

Nhận thấy cơ hội kinh doanh, anh bàn với vợ chuyển lên Buôn Ma Thuột lập nghiệp. Cửa hàng đặc sản Phú Yên Đăng Thủy ra đời từ quyết định ấy. “Ban đầu, tôi chỉ nghĩ mang những món ngon, đặc trưng của quê mình lên giới thiệu với người dân phố núi. Sau một thời gian, khách hàng ngày càng đón nhận, nhiều người mua rồi giới thiệu thêm bạn bè, người thân. Đó là động lực để vợ chồng tôi tiếp tục phát triển”, anh Trình chia sẻ.

Khởi đầu với một số mặt hàng quen thuộc, đến nay cửa hàng đã có hơn 200 sản phẩm, từ hải sản đông lạnh đến các loại thực phẩm chế biến sẵn, đặc sản làm quà. Các mặt hàng tại Đăng Thủy đều đạt tiêu chuẩn OCOP, được anh lựa chọn từ những cơ sở sản xuất có nguồn hàng ổn định, chú trọng chất lượng, bao bì và thông tin xuất xứ để tạo niềm tin với khách hàng.

Để mở rộng thị trường, anh Trình còn tận dụng mạng xã hội và các kênh bán hàng trực tuyến. Anh thường xuyên đăng tải hình ảnh, giới thiệu từng loại sản phẩm, thông tin nguồn gốc, cách bảo quản và gợi ý chế biến các món ăn. Khách hàng

có thể tìm hiểu, đặt mua qua điện thoại mà không cần trực tiếp đến cửa hàng. Những phản hồi của khách được anh ghi nhận để điều chỉnh sản phẩm, cách đóng gói và phục vụ. Nhờ đó, lượng khách không chỉ bó hẹp ở khu vực trung tâm Buôn Ma Thuột mà từng bước mở rộng ra các địa bàn khác.

Sau khi Đắk Lắk và Phú Yên hợp nhất, hoạt động kinh doanh của anh Trình có thêm thuận lợi. Theo anh, người dân khu vực phía Tây ngày càng quan tâm đến sản vật vùng biển

phía Đông, lượng khách tìm mua đặc sản tăng, doanh thu cửa hàng cũng cải thiện. Bên cạnh khách hàng địa phương, một số du khách và đơn vị lữ hành cũng tìm đến lựa chọn sản phẩm làm quà.

Nắm bắt nhu cầu này, anh Trình còn đưa cà phê, mắc ca, sầu riêng sấy và một số đặc sản Tây Nguyên vào kinh doanh. Những giỏ quà kết hợp sản vật biển với đặc sản núi rừng trở thành sản phẩm mới, đáp ứng nhu cầu biếu tặng của khách hàng. Cửa hàng cũng đã được

Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Đắk Lắk trao bằng ghi danh đạt tiêu chuẩn phục vụ khách du lịch, tạo thêm điều kiện để quảng bá sản phẩm đến du khách.

Từ ý tưởng đưa đặc sản quê hương lên phố núi, anh Trình đã tìm được hướng khởi nghiệp phù hợp với nhu cầu thị trường. Mô hình kinh doanh này không chỉ mở ra cơ hội phát triển kinh tế mà còn góp phần kết nối, quảng bá sản vật đặc trưng của hai vùng Đông - Tây tỉnh Đắk Lắk.

Đưa hương vị biển LÊN PHỐ NÚI KHỞI NGHIỆP

Lê Thành

Anh Nguyễn Đăng Trình (bên phải) giới thiệu đặc sản của vùng biển phía Đông tỉnh. Ảnh: L. Thành

Độc đáo món BÁNH QUÁC của người Mnâm

Nguyễn Văn Sơn

Từ hạt nếp than trồng trên những thửa ruộng bậc thang trải dài dưới chân núi Ngọc Linh, đồng bào Mnâm (nhóm địa phương thuộc dân tộc Xơ Đăng) đã làm nên loại bánh có vị dẻo của nếp rầy và có mùi thơm đặc trưng của hương quế. Bánh quác của người Mnâm là món ăn độc đáo, góp phần làm phong phú thêm văn hóa ẩm thực của cộng đồng các dân tộc sinh sống trên vùng Trường Sơn - Tây Nguyên.

Theo phong tục cổ truyền, bánh quác là món ăn không thể thiếu trong các nghi lễ của người Mnâm như: lễ cúng máng nước đầu năm, lễ ăn mừng lúa mới, lễ cúng thần rừng, lễ cúng khánh thành nhà rông mới, lễ cúng tạ

Món bánh quác.
Ảnh: V. Sơn

ơn thần núi hay khi gia đình có việc cúng tế quan trọng như: cúng tổ tiên, lễ đặt tên con, lễ vào nhà mới, lễ mừng sức khỏe...

Để làm món bánh quác, thanh niên Mnâm rủ nhau mang gùi 3 ngón men theo triền núi cao, tìm những cây quế có tuổi hơn 10 năm để hái về những lá quế có màu xanh sẫm không già, không non. Cùng lúc, các thiếu nữ vượt suối tìm hái những chiếc lá dong rừng đẹp nhất mọc hai bên bờ sông, đem về rửa sạch phơi qua nắng hoặc hơi sơ qua lửa cho lá mềm dai, không bị

rách để dễ gói bánh. Gạo nếp phải là loại nếp than bản địa được bà con trồng ở những thửa ruộng bậc thang bao quanh buôn làng. Sau khi thu hoạch, loại lúa nếp than này đem phơi thật khô, cho vào cối gỗ rồi dùng chày gỗ nhẹ tay giã sao cho chỉ tách vỏ trấu và giữ lại hạt nếp còn lớp vỏ lụa có màu đỏ sẫm.

Gạo nếp than được đãi sạch, ngâm qua một đêm rồi để cho ráo nước mà không bỏ thêm bất kỳ gia vị gì. Đảm nhận việc gói bánh thường là phụ nữ và người già Mnâm lớn tuổi. Với đôi bàn tay khéo léo, lá dong được quấn tròn lại một đầu nhọn, một đầu phình ra tựa như một cái phễu, rồi dùng tay chụm khoảng 4 nắm nếp than cho vào đến khi nào nhìn dáng phễu được vun đều, tròn đầy thì thôi. Sau đó, dùng tay bẻ xập lá dong lại và dùng cọng lạt từ thân cây giang chẻ mỏng quấn lại thật chặt để lá dong không bị bung ra; rồi lần lượt xếp từng chiếc vào nôi to, trên cùng là lá quế, đổ nước ngập bánh, nấu trên lửa lớn

khoảng 2 đến 3 giờ là bánh chín, vớt ra rửa để nguội. Bánh quác khi nấu chín thường có màu xanh rất hấp dẫn cùng vị dẻo mềm mộc mạc của nếp, hương cay của quế và mùi thơm của lá dong.

Người Mnâm thường ăn bánh quác kèm thịt heo nấu trong ống lồ ô, canh măng nấu với ếch đá, gà luộc, cá suối nướng hay gà nướng ăn cùng muối ớt tiêu rừng bên chén rượu cần. Mọi người cùng nhau thưởng thức, thắt chặt thêm tình đoàn kết cộng đồng làng. Tất cả như lời cầu mong của người Mnâm đối với Thần lúa và sự gắn kết thủy chung của tộc người với cây quế đã nuôi họ qua bao năm tháng cuộc đời.

Ngày xưa, người Mnâm quan niệm, bánh quác là của lễ thiêng liêng, chỉ thần linh, ông bà, tổ tiên mới được hưởng thụ trong các dịp lễ hội truyền thống của cộng đồng. Nhưng dần dà về sau, người ta sử dụng bánh quác thường xuyên hơn trong mỗi gia đình, gói bánh ăn Tết mừng năm mới và trong các dịp lễ quan trọng của gia đình. Bánh quác được người Mnâm làm rất nhiều để đãi khách quý, để mang theo khi đi rừng, làm lương rầy và là loại bánh để gia đình gói làm quà tiễn con em lên đường thực hiện nghĩa vụ quân sự, nhập trường nội trú, mừng con vào cao đẳng, đại học...

Là ngôi đình đầu tiên của người Việt trên vùng đất cao nguyên, đình Lạc Giao (phường Buôn Ma Thuật) thâm trầm, cổ kính, vẫn lưu giữ những nghi lễ truyền thống giữa nhịp sống hiện đại. Qua những lễ tế, ký ức về vùng đất, đạo lý tri ân tiền nhân và những giá trị văn hóa được tiếp nối.

Thúy Hồng

Được xây dựng năm 1928, đình Lạc Giao là nơi lưu giữ dấu ấn lịch sử, văn hóa của vùng đất Buôn Ma Thuật. Đình thờ Đệ nhất khai quốc công thần Đào Duy Từ, người được triều đình nhà Nguyễn sắc phong Thành hoàng đình Lạc Giao năm 1932; đồng thời tưởng nhớ Tiên hiền Phan Hộ, người có công khai khẩn đất đai, lập làng, dựng đình từ thuở ban đầu.

Thuở sơ khai, đình được dựng bằng tranh tre, nứa lá. Đến năm 1932, công trình được xây tường gạch, lợp ngói đỏ. Trải qua những biến thiên lịch sử, qua nhiều lần trùng tu, tôn tạo, ngôi đình vẫn giữ được nét kiến trúc cổ kính, mộc mạc mà tinh tế. Giữa phố thị hiện đại, mái ngói đỏ, không gian thờ tự trầm mặc của đình gợi nhắc về một thời kỳ hình thành và phát triển của vùng đất.

Xã hội phát triển, diện mạo đô thị Buôn Ma Thuật không ngừng đổi thay nhưng những nghi lễ truyền thống tại đình Lạc Giao vẫn được duy trì. Đây không chỉ là hoạt động tín ngưỡng mà còn là dịp để người dân hướng về cội nguồn, bày tỏ lòng biết ơn đối với các bậc tiền nhân và gìn giữ những phong tục đã

ĐÌNH XƯA giữa lòng phố núi

Đội tế nữ quan thực hiện nghi thức tế truyền thống trong Lễ Giỗ Tổ Hùng Vương năm 2026. Ảnh: T. Hồng

gắn bó với cộng đồng qua nhiều thế hệ.

Ông Nguyễn Văn Bảy, Phó trưởng Ban Quản lý các hoạt động văn hóa Di tích lịch sử Đình Lạc Giao cho biết hằng năm đình tổ chức các lễ chính như Lễ tế xuân vào ngày 17/1 âm lịch, Lễ tế thu ngày 17/8 âm lịch; Giỗ Tổ Hùng Vương ngày 10/3 âm lịch. Đặc biệt, vào ngày 27/10 âm lịch, đình tổ chức lễ tưởng niệm 100 chiến sĩ Nam tiến và đồng bào tử nạn tại Buôn Ma Thuật.

Mỗi nghi lễ mang ý nghĩa riêng nhưng đều hướng đến việc tri ân trời đất, các vị thần được thờ phụng và

những người có công với cộng đồng; cầu mong mưa thuận gió hòa, quốc thái dân an, cuộc sống bình yên, no ấm. Qua từng kỳ lễ tế, những phong tục, quan niệm và đạo lý truyền thống tiếp tục hiện diện trong đời sống hôm nay. Sau phần lễ là phần hội với nhiều hoạt động vui chơi, trải nghiệm về nét xưa, như: trò chơi dân gian, viết thư pháp, gói bánh chưng...

Ông Dương Văn Đễ, thành viên Đội tế nam quan - người trực tiếp thực hiện các nghi lễ tại đình - chia sẻ: "Mỗi nghi lễ được thực hành tại đình Lạc Giao hôm nay đều góp phần kết nối các thế hệ. Người lớn

tuổi trực tiếp thực hiện nghi thức, lớp trẻ quan sát, tìm hiểu, còn du khách có cơ hội cảm nhận những nét văn hóa truyền thống. Ngay trong không gian đình, những câu chuyện về tiền nhân, phong tục và lịch sử vùng đất tiếp tục được kể lại, giúp các thế hệ hiểu hơn và có ý thức gìn giữ những giá trị cha ông để lại".

Sự tiếp nối ấy còn được thể hiện qua hoạt động tìm hiểu lịch sử, văn hóa tại di tích. Đình thường xuyên đón các đoàn học sinh, sinh viên đến tham quan, tìm hiểu kiến trúc đình truyền thống và nghe kể về quá trình người Việt khai

Trong quá trình đô thị phát triển, những di tích như Đình Lạc Giao càng có ý nghĩa quan trọng trong việc gìn giữ ký ức lịch sử và bản sắc văn hóa địa phương. Bảo tồn di tích không chỉ là gìn giữ kiến trúc hay không gian thờ tự, mà còn phải duy trì các giá trị văn hóa, phong tục và sự gắn kết cộng đồng".

Giám đốc Bảo tàng Đắc Lắc
Võ Thị Phụng

khẩn đất đai, lập làng, cũng như ý nghĩa tên gọi "Lạc Giao". Những chuyến tìm hiểu thực tế giúp các em tiếp cận lịch sử từ chính không gian lưu giữ dấu ấn quá khứ, qua đó thêm hiểu và trân trọng những giá trị văn hóa của địa phương.

Mỗi dịp lễ còn là cơ hội để người dân gặp gỡ, thăm hỏi, cùng tham gia sinh hoạt văn hóa và bồi đắp tình cảm cộng đồng. Với nhiều người, trở về đình Lạc Giao đã trở thành một nếp sinh hoạt tinh thần, nơi ký ức về quê hương được khơi gợi và những giá trị thân thuộc được gìn giữ. Bà Dương Thị Thủy (phường Buôn Ma Thuật) chia sẻ: "Mỗi năm, cứ đến dịp lễ tế, Tết, tôi lại cùng bạn bè, con cháu về đình dâng hương, cầu bình an. Đây cũng là dịp mọi người gặp gỡ, trò chuyện và cùng tham gia một sinh hoạt văn hóa đã gắn bó với vùng đất từ lâu".

Với du khách, đến đình Lạc Giao không chỉ là hoạt động tham quan mà còn là dịp khám phá chiều sâu văn hóa của vùng đất. Từ kiến trúc cổ kính đến các nghi thức truyền thống, mỗi chi tiết đều gợi mở những câu chuyện về lịch sử, tín ngưỡng và đời sống cộng đồng, góp phần làm phong phú trải nghiệm văn hóa trên vùng đất cao nguyên.

Da diết tiếng khèn H'Mông trên cao nguyên Đắc Lắc

Anh Dũng

Ông Hoàng Văn Sinh thổi khèn, múa theo giai điệu quen thuộc của quê hương.

Ảnh: A. Dũng

Những lúc nhớ quê hương, ông Hoàng Văn Sinh (buôn H'Mông, xã Ea Kiết) lại mang cây khèn

ra thổi. Tiếng khèn ngân lên lúc da diết, khi trầm bổng, đưa người đàn ông xa quê nhiều năm trở về ký ức xưa.

Sinh ra ở tỉnh Cao Bằng, từ nhỏ ông Sinh đã được tham gia nhiều lễ hội truyền thống của bản làng. Trong những lễ hội của người H'Mông không thể thiếu tiếng khèn; mỗi bài khèn có điểm độc đáo riêng, gắn liền với các nghi lễ tín ngưỡng, tâm linh. Năm 13 tuổi, ông Sinh bắt đầu học thổi khèn, múa khèn từ cha và người chú ruột. Khi ấy, ông chưa nghĩ cây khèn sẽ theo mình lâu đến thế. Càng

học, tình yêu với tiếng khèn càng trở nên đượm nồng. Cứ thế, tiếng khèn theo ông qua những năm tháng tuổi trẻ.

Năm 1996, ông Sinh đưa gia đình từ Cao Bằng vào Đắc Nông (cũ) sinh sống. Năm 2015, ông chuyển đến buôn H'Mông, xã Ea Kiết. Dù đi đến đâu, dù cuộc sống có khó khăn, vất vả ra sao, tiếng khèn vẫn luôn đồng hành cùng ông như một lời động viên tinh thần.

Giờ đây, cuộc sống đã dần ổn định nhưng nỗi nhớ quê trong ông vẫn luôn da diết. Lúc rảnh

rỗi, ông Sinh lại lấy khèn ra thổi, múa theo giai điệu để vui nỗi nhớ. Mỗi khi địa phương có sự kiện văn hóa - văn nghệ, ông lại tham gia biểu diễn khèn. Đối với ông, tiếng khèn không chỉ là "sợi dây" kết nối giữa thế giới hiện hữu với cõi tâm linh, mà còn là thanh âm đưa ông trở về với quê hương, với tuổi thơ, với những đám hiếu, những lễ hội mùa xuân tung bừng và cả những lần hò hẹn.

Nhưng ông Sinh luôn đau đáu nỗi niềm: rồi sẽ có ai tiếp nối tình yêu với tiếng khèn

H'Mông? Ông đã từng hướng dẫn cho những người trẻ trong buôn nhưng không ai theo học lâu dài. Ba người con của ông đều đã lập gia đình, song không ai học thổi khèn, múa khèn của cha. "Để thổi được khèn, người học trước hết phải có tình yêu với nhạc cụ này. Người đi trước có thể chỉ cách cầm, cách thổi, cách múa, nhưng nếu người học không đam mê thì tiếng khèn khó lòng đi tiếp", ông Sinh tâm tình.

Trên quê hương thứ hai, tiếng khèn của ông lúc vang lên giữa buôn, lúc lại vang lên trong những hoạt động văn hóa. Nhưng cũng có khi chỉ một mình ông ngồi nghe âm thanh ấy. Ông không biết rồi sẽ có ai học thổi khèn, múa khèn. Nhưng chừng nào còn sức, ông vẫn tiếp tục thổi, như một cách giữ lại thanh âm quê hương giữa buôn làng.

Một trong những tác phẩm thuộc series “Chiếc gửi của thiếu nữ” của họa sĩ Hoàng Duyên. Ảnh: N. Quỳnh

Giữa nhiều cách kể về vùng đất Tây Nguyên hùng vĩ, hoang sơ, họa sĩ Hoàng Duyên (ở phường Buôn Hồ) lựa chọn khắc họa vẻ đẹp hoa dã quỳ lên gỗ. Tranh khắc dã quỳ trên gỗ trở thành dấu ấn riêng trong hành trình sáng tác của chị.

Từ ký ức về những triển lãm dã quỳ

Hoàng Duyên theo gia đình đến Đắk Lắk sinh sống từ năm 1996. Ngày đầu trên vùng đất mới, chị thường một mình dạo chơi trên những con dốc, ngắm nhìn hoa cỏ. Mỗi mùa dã quỳ nở, sắc vàng lại phủ kín triển lãm, con đường đất đỏ. Loài hoa mọc dại, bền bỉ trước nắng gió trở thành hình ảnh thân thuộc, in đậm trong ký ức tuổi thơ của chị.

Trong những bài tập mỹ thuật khi theo học tại Trường Đại học Nghệ thuật - Đại học Huế, hình tượng hoa dã quỳ đã xuất hiện trong sáng tác của Hoàng Duyên. Theo năm tháng, loài hoa gắn liền với vùng đất Tây Nguyên dần trở thành chủ đề xuyên suốt mà chị bền bỉ theo đuổi. Họa sĩ Hoàng Duyên chia sẻ: “Tôi coi dã quỳ như người bạn. Tôi vẽ dã quỳ trong ký ức và cả dã quỳ của hiện tại. Vẻ đẹp của dã quỳ vừa nằm ở sắc vàng rực rỡ lẫn sức sống bền bỉ của loài cây mọc giữa nắng gió. Mỗi bức tranh dã quỳ là cách tôi kể câu chuyện về vùng đất, con người, văn hóa nơi đây”.

Sau 17 năm giảng dạy mỹ thuật, Hoàng Duyên quyết định dừng công việc vào năm 2023 để dành nhiều thời gian cho sáng tác. Đây cũng là giai đoạn chị tập trung thử nghiệm các chất liệu, tìm kiếm cách thể hiện phù hợp với hình tượng dã quỳ. Từng thử sức với sơn dầu, tranh lụa và sơn mài, cuối cùng chị lựa chọn tranh khắc gỗ màu làm hướng đi chủ đạo. Đường dao khắc có thể tạo nên những đường nét mềm mại, mong manh của cánh hoa nhưng tổng thể tác phẩm vẫn toát lên sức sống mạnh mẽ của loài cây mọc đại giữa nắng gió. Sự tương phản ấy cũng là điều Hoàng Duyên theo đuổi khi thể hiện hoa dã quỳ, vẻ đẹp rực rỡ bên ngoài và sức sống bền bỉ ẩn sâu bên trong.

Trong quá trình sáng tác, Hoàng Duyên vận dụng ba kỹ thuật chính: khắc nét rồi in màu; khắc nét và vẽ sơn dầu trực tiếp lên gỗ; khắc gỗ phá bản. Mỗi kỹ thuật đem đến một khả năng biểu đạt khác nhau, giúp chị chủ động tìm tòi đường nét, mảng màu và cách sắp xếp hình ảnh trong từng tác phẩm. Dù lựa chọn cách thể hiện nào, hoa dã quỳ vẫn giữ vai trò trung tâm, kết nối các chi tiết trong tranh thành câu chuyện.

Theo họa sĩ Trương Văn Linh, Chi hội trưởng Chi hội Mỹ thuật Việt Nam tỉnh Đắk Lắk, Trường Khoa Mỹ thuật Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đắk Lắk, tranh khắc gỗ màu là chất liệu đòi

Hoa dã quỳ trở thành nguồn cảm hứng xuyên suốt hành trình nghệ thuật của họa sĩ Hoàng Duyên. Ảnh: N. Quỳnh

Sắc vàng dã quỳ trên gỗ

Như Quỳnh

Tôi coi dã quỳ như người bạn. Tôi vẽ dã quỳ trong ký ức và cả dã quỳ của hiện tại. Vẻ đẹp của dã quỳ vừa nằm ở sắc vàng rực rỡ lẫn sức sống bền bỉ của loài cây mọc giữa nắng gió. Mỗi bức tranh dã quỳ là cách tôi kể câu chuyện về vùng đất, con người, văn hóa nơi đây”.

Họa sĩ Hoàng Duyên

hỏi sự kiên trì và kỹ thuật cao. Số lượng họa sĩ theo đuổi dòng tranh khắc gỗ màu ở Việt Nam vốn không nhiều, tại Đắk Lắk lại càng hiếm. Từng công đoạn đều đòi hỏi sự tỉ mỉ, công phu bởi mỗi thao tác đều ảnh hưởng đến kết quả cuối cùng.

Mang mùa hoa vàng ra Hà Nội

Khi những triển lãm Tây Nguyên bắt đầu nhuộm vàng dã quỳ, họa sĩ Hoàng Duyên cũng tất bật chuẩn bị mang sắc màu của vùng đất mình gắn bó ra Thủ đô Hà Nội. Cuối tháng 11/2026, chị dự kiến tổ chức triển

lãm cá nhân mang tên “Hi! DÃ QUỲ!” tại Nhà triển lãm Mỹ thuật (số 16 Ngô Quyền, Hà Nội). Sau hai năm ấp ủ, triển lãm là dịp để chị giới thiệu đến công chúng Hà Nội vẻ đẹp mộc mạc của loài hoa dại cùng những câu chuyện về vùng đất và con người Tây Nguyên.

Gần 50 tác phẩm thuộc hai mảng đề tài tĩnh vật và phong cảnh sẽ mở ra những góc nhìn bình dị mà sâu lắng về vẻ đẹp của một loài hoa biểu trưng cho sức sống mãnh liệt của vùng đất, con người Tây Nguyên. Bằng kỹ thuật tranh khắc gỗ màu công phu, nữ họa sĩ đã khai thác trọn vẹn sắc vàng đặc trưng của dã quỳ trong nhiều không gian, từ triển lãm ngập nắng đến những góc nhà thân thuộc, gợi cảm giác ấm áp, gần gũi.

Tên gọi “Hi! DÃ QUỲ!” như một lời chào thân mật, đó cũng là cách Hoàng Duyên giới thiệu người bạn lâu năm của mình với công chúng, thông qua những tác phẩm đong đầy ký ức và trải nghiệm nghệ thuật.

Một trong những điểm nhấn của triển lãm là 15 tác phẩm thuộc series “Chiếc

gửi của thiếu nữ”, dự kiến được bố trí tại vị trí trung tâm không gian trưng bày. Lấy cảm hứng từ chiếc gửi, vật dụng đan thủ công quen thuộc trong đời sống của dân tộc Êđê, M’Nông, J’rai, Ba Na, Hoàng Duyên đưa vào tranh hình ảnh những chiếc gửi đựng đầy dã quỳ rực rỡ, tạo nên một ngôn ngữ thể hiện độc đáo.

Không chỉ rực rỡ sắc hoa, chiếc gửi trong tranh Hoàng Duyên còn đầy ắp sản vật của đất trời cao nguyên. Đó là những nải chuối chín vàng, quả bí ngô căng tròn, trái bơ, quả hồng, chanh dây hay những trái mận đỏ được sắp đặt đan xen. Tất cả cùng hòa quyện tạo nên sự no đủ, trù phú, đồng thời gửi gắm tình yêu của người họa sĩ với thiên nhiên và nhịp sống bình dị nơi mình gắn bó.

Mùa hoa rồi sẽ qua, những triển lãm sẽ trở lại với màu xanh quen thuộc nhưng qua những bản khắc gỗ màu của họa sĩ Hoàng Duyên sắc vàng của dã quỳ vẫn được lưu giữ để gửi gắm một Tây Nguyên mộc mạc, dung dị mà tràn đầy sức sống đến với người thưởng lãm.

Ngăn chặn BẠO LỰC HỌC ĐƯỜNG từ sớm, từ xa

Trước những vụ việc xô xát, đánh nhau, quay clip phát tán trên mạng xã hội, ngành giáo dục Đắc Lắc đang tăng cường phối hợp với lực lượng công an tuyên truyền, giáo dục kỹ năng ứng xử, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật và chủ động phòng ngừa vi phạm trong học sinh.

Trung Hiếu

Bạo lực học đường có nhiều biểu hiện đa dạng, từ đánh nhau, xúc phạm, cô lập bạn bè đến bắt nạt, cổ vũ, quay clip hoặc chia sẻ hình ảnh lên mạng khiến sự việc lan rộng và gây tổn thương kéo dài cho người bị hại.

Đáng lo ngại, một số vụ việc bắt nguồn từ những mâu thuẫn nhỏ trong giao tiếp nhưng không được giải quyết kịp thời, dẫn đến hành vi thiếu kiểm soát. Đơn cử như vụ việc xảy ra tại xã Ea Tul mới đây. Từ mâu thuẫn trước đó, em N.T.T.V. (học sinh lớp 11A7, Trường THPT Trần Quang Khải) và em N.T.D.L. (học sinh lớp 9A2, Trường Tiểu học và THCS Nguyễn Đức Cảnh) nhắn tin, gọi điện cãi vã rồi hẹn gặp. Khoảng 15 giờ ngày 7/10, hai nữ sinh đã gặp nhau và xảy ra xô xát tại khu vực nghĩa địa Ea Tar thuộc thôn Thái Bình (xã Ea Tul) khiến N.T.D.L. bị thương ở nhiều vị trí trên cơ thể và phải nhập viện cấp cứu.

Cùng thời điểm, Sở GD-ĐT tiếp nhận thông tin về vụ học sinh xô xát tại Trường THPT Cư M'gar với clip lan truyền trên mạng xã hội.

Ở lứa tuổi học sinh, khả năng kiểm soát cảm xúc và giải quyết mâu thuẫn còn hạn chế. Những tác động từ mạng

xã hội, áp lực học tập và các mối quan hệ bạn bè có thể khiến bất đồng nhỏ trở nên nghiêm trọng nếu thiếu sự định hướng của gia đình, nhà trường.

Trước yêu cầu bảo đảm an toàn trường học, các cơ sở giáo dục trên địa bàn tỉnh đang phối hợp với lực lượng công an tăng cường tuyên truyền, phổ biến pháp luật, giáo dục đạo đức, lối sống và kỹ năng phòng tránh bạo lực. Nội dung tập trung vào nhận diện hành vi vi phạm, kiểm soát cảm xúc, giải quyết mâu thuẫn và trách nhiệm của học sinh khi chứng kiến các vụ việc.

Thầy Lê Duy Nhất, Hiệu trưởng Trường THPT Lê Trung Kiên (phường Đông Hòa) cho biết, nhà trường phối hợp với Công an phường, Phòng Cảnh sát giao thông Công an tỉnh tổ chức các buổi sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp, ngoại khóa và chuyên đề giáo dục pháp luật. Qua việc phân tích, xử lý những tình huống gần gũi giúp các em học sinh hiểu rõ hậu quả của hành vi xúc phạm, đe dọa, cổ vũ gây thương tích, từ đó biết lựa chọn cách ứng xử phù hợp, không dùng bạo lực để giải quyết bất đồng.

Trường THPT Chu Văn An (phường Buôn Ma Thuột) cũng thường xuyên phối hợp với lực lượng công an phường, Công an tỉnh tuyên truyền pháp luật,

Trường THPT Lê Trung Kiên phối hợp với công an tổ chức tuyên truyền và cho học sinh ký cam kết chấp hành tốt văn hóa ứng xử học đường. Ảnh: Lê Duy

giáo dục kỹ năng ứng xử, kiểm soát cảm xúc và sử dụng mạng xã hội có trách nhiệm. Đồng thời, nhà trường kịp thời phát hiện, nhắc nhở, xử lý phù hợp các trường hợp vi phạm và phối hợp với gia đình để giáo dục học sinh nhận thức, sửa chữa sai phạm.

Cùng với tuyên truyền trực tiếp, các trường lồng ghép nội dung phòng, chống bạo lực vào môn học, hoạt động trải nghiệm, giáo dục kỹ năng sống; phát huy vai trò của giáo viên chủ nhiệm, tổ tư vấn tâm lý học đường và tổ chức Đoàn, Đội. Học sinh được hướng dẫn tôn trọng sự khác biệt, không xúc phạm bạn bè, không cổ vũ đánh nhau và không phát tán clip bạo lực. Em Huỳnh Duy Khang, học sinh lớp 12A2, Trường THPT Nguyễn Huệ (phường Tuy Hòa) chia sẻ, qua các buổi

tuyên truyền pháp luật, em và các bạn đã nhận thức rõ hơn về tác hại của bạo lực học đường và ý thức không để mâu thuẫn trong học tập, cuộc sống dẫn đến xô xát.

Theo Phó Giám đốc Sở GD-ĐT Đắc Lắc Lưu Tiến Quang, từ những vụ việc xảy ra vừa qua, Sở đã yêu cầu các trường rà soát công tác phòng ngừa, phát hiện, xử lý bạo lực học đường; nâng cao trách nhiệm người đứng đầu và tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình, chính quyền địa phương, lực lượng công an. Phòng, chống bạo lực học đường không thể chỉ dừng ở việc xử lý sau khi sự việc xảy ra. Điều quan trọng hơn là các trường xây dựng được cơ chế để phát hiện sớm những mâu thuẫn, can thiệp kịp thời và giúp học sinh tôn trọng, bảo vệ lẫn nhau.

Lắng kính giáo dục

Thận trọng khi nêu tên học sinh phạm lỗi trong nhóm chung

Thanh Hoàng

Sau những buổi học, trong nhóm Zalo phụ huynh của lớp, nhiều giáo viên thường thông báo và nhắc nhở những lỗi vi phạm của học sinh trên lớp như: quên sách, chưa làm bài tập hoặc nói chuyện riêng trong giờ học.

Những thông tin này giúp cha mẹ nắm tình hình học tập của con để phối hợp với giáo viên trong việc nhắc nhở, chấn chỉnh kịp thời. Với lớp đông học sinh, thông báo trong nhóm cũng giúp giáo viên tiết kiệm thời gian, tạo điều kiện để phụ huynh cập nhật tình hình học tập, rèn luyện của con.

Việc nêu tên học sinh để nhắc nhở không mặc nhiên là bêu rếu hay xúc phạm. Dù vậy, cách làm này cũng nên có những nguyên tắc cần tuân theo sao cho vẫn đạt mục đích giáo dục mà không khiến trẻ bị tổn thương hoặc xúc phạm. Bởi, khi lỗi cá nhân được đưa lên nhóm chung, thông tin có thể được nhiều người biết

đến, lưu lại hoặc chụp màn hình. Tùy từng trường hợp, trẻ có thể cảm thấy ngượng ngùng, lo lắng hoặc bị bạn bè trêu chọc. Nguyên cơ này càng đáng lưu ý nếu thông tin được chia sẻ nhiều lần, kèm hình ảnh hay lời bình luận mang tính phán xét. Khi đó, việc nhắc nhở nhằm giúp trẻ tiến bộ có thể không đạt hiệu quả như mong muốn.

Phụ huynh cũng có thể vô tình đẩy sự việc đi xa hơn khi phản ánh mâu thuẫn giữa các con lên nhóm chung. Ví dụ, khi nghe con kể bị bạn đánh hoặc trêu chọc, cha mẹ có thể bức xúc, muốn nêu tên học sinh liên quan để yêu cầu giải quyết, đẩy xa hơn mâu thuẫn giữa các gia đình. Đây là điều rất không nên, cần bình tĩnh lắng nghe từ nhiều phía và có cách ứng xử phù hợp.

Thiết nghĩ, việc sử dụng nhóm liên lạc trong lớp học, trường học cần có nguyên tắc rõ ràng. Thông báo chung nên dành cho những nội dung có tác động, ảnh hưởng chung

Giờ ra chơi của học sinh Trường Tiểu học Võ Thị Sáu (phường Buôn Ma Thuột).

Ảnh: T. Hoàng

Vấn đề riêng của học sinh cần được trao đổi trong phạm vi phù hợp. Giáo viên có thể nhắc nhở trực tiếp tại lớp với lỗi nhỏ, đồng thời liên hệ riêng với phụ huynh khi cần phối hợp giáo dục. Cần phân biệt lời nhắc có mục đích giáo dục, được thể hiện đúng mực với việc dùng lời lẽ miệt thị, chế giễu hoặc chia sẻ thông tin, hình ảnh riêng của trẻ thiếu cân nhắc. Phụ huynh cũng cần phản hồi thiện chí, tránh đưa hình ảnh, thông tin

cá nhân của trẻ lên nhóm khi chưa cân nhắc kỹ.

Theo Điều 21 Luật Trẻ em năm 2016, trẻ em có quyền được bảo vệ đời sống riêng tư, bí mật cá nhân, danh dự và nhân phẩm. Tuy nhiên, cũng không mặc nhiên coi mọi trường hợp giáo viên nêu tên học sinh trên nhóm Zalo là vi phạm pháp luật. Việc đánh giá cần căn cứ vào nội dung thông tin, mục đích chia sẻ, phạm vi tiếp cận và các quy định pháp luật liên quan.

Chiến dịch “Không một mình 2026” với thông điệp “Kết nối không tổn thương” do Liên minh Niềm tin số (DTA) khởi xướng, dưới sự bảo trợ Bộ Công an, Bộ GD-ĐT, Bộ Y tế, Bộ VH-TT&DL, cơ quan Phòng chống ma túy và tội phạm của Liên Hợp Quốc (UNODC), Quỹ Nhi đồng Liên Hợp Quốc (UNICEF), các cơ quan liên quan phát động, được triển khai trên toàn quốc từ ngày 10/10 đến 10/12/2026, hướng tới bảo vệ trẻ em, thanh thiếu niên trước nguy cơ xâm hại trên không gian mạng. Thông điệp này cũng gọi nhắc người lớn về trách nhiệm trong từng tin nhắn, bình luận và lượt chia sẻ, bắt đầu từ những nhóm liên lạc quen thuộc giữa gia đình và nhà trường.

Nhắc nhở để học sinh sửa sai là cần thiết, nhưng cách nhắc nhở cũng cần bảo đảm sự tôn trọng và riêng tư. Đôi khi chỉ cần chuyển một tin nhắn từ nhóm chung sang trao đổi riêng, người lớn đã có thể hạn chế những tổn thương không đáng có cho trẻ.

Giữa những bước chân không định trước, một góc phố, một thanh âm hay một cuộc gặp tình cờ đôi khi lại trở thành điều đọng lại sau chuyến đi. Colmar trong hành trình của tôi cũng bắt đầu từ những điều giản dị như thế...

Hương Lê

Tôi đến Colmar vào một chiều lất phất mưa. Trời xám nhạt, cái se lạnh mùa thu theo những hạt mưa len vào phố. Vàng, xanh, hồng, nâu đỏ... những mảng màu nổi nhau trên những ngôi nhà cổ khung gỗ. Trên những ban công, bên những ô cửa nhỏ, hoa phong lữ thảo vẫn rực rỡ trong mưa...

Chỉ một lát, trời hửng, rồi nắng bắt chợt tràn xuống những mái nhà, ô cửa. Tôi cứ thế đi giữa những con phố nhỏ. Petite Venise - tiểu Venice, tên gọi dành cho khu phố nằm dọc một đoạn sông Lauch chảy qua trung tâm Colmar. Tôi chọn một chuyến thuyền nhỏ xuôi theo dòng Lauch để nhìn Colmar từ mặt nước. Thuyền chậm đi qua những cây cầu, men theo những dãy nhà nằm sát hai bên bờ. Qua một

khúc quanh là cây cầu bắc qua dòng Lauch xanh ngắt, hai bên những ngôi nhà cổ soi bóng xuống mặt nước. Colmar đẹp như một bức tranh khó có khuôn hình nào có thể ôm trọn. Khoảnh khắc ấy, tôi ngỡ mình đang lạc vào những câu chuyện cổ tích từng đọc thuở nhỏ. Người chèo thuyền kể rằng xưa kia khu vực này gắn với đời sống của những người làm vườn, trồng nho. Người dân dùng thuyền đi lại trên dòng Lauch và chở rau, hoa quả cùng các sản vật vào thành phố để trao đổi, buôn bán. Ngày nay, những chiếc thuyền vẫn xuôi ngược trên dòng Lauch nhưng chỉ để đưa du khách khám phá Colmar.

Rời những cây cầu nhỏ của Petite Venise, tôi theo dòng người đi sâu vào phố cổ. Nắng đã lên. Những quán cà phê ngoài trời đông dần, người ngồi kín quanh những chiếc bàn nhỏ kê sát

Cà phê Diêm, quán cà phê mang hương vị Việt giữa phố cổ Colmar. Ảnh: L. Hương

hè phố. Và giữa tiếng chuyện trò, tiếng bước chân, bắt chợt một giai điệu vang lên. Những người đàn ông đứng chơi đàn ở góc phố. Không sân khấu, cũng chẳng có khoảng cách nào giữa người biểu diễn và người nghe. Người qua đường dừng lại, có người lấy điện thoại ghi hình, vài đứa trẻ đứng sát bên chăm chú nhìn. Bản nhạc kết thúc, những đồng tiền được đặt vào chiếc hộp nhỏ.

Không ai nín chân ai, chỉ

có những giai điệu còn theo bước chân thêm một đoạn phố, vậy mà trở thành ký ức. Và trong những bước chân không định trước, tôi đã gặp một cái tên rất Việt: "Cà phê Diêm".

Diêm! Cái tên ấy đã kéo bước chân tôi vào quán. Và từ cuộc gặp hoàn toàn tình cờ ấy, tôi đã chạm vào một điều thân thuộc giữa Colmar.

Chủ quán là Diêm Trần, một phụ nữ Pháp gốc Việt. Diêm được một gia đình

người Pháp nhận nuôi khi mới bốn tháng tuổi. Lớn lên tại Pháp, đến năm 28 tuổi, Diêm mới lần đầu trở về Việt Nam. Những lần trở lại sau đó cho cô thêm cơ hội trải nghiệm đời sống, văn hóa Việt Nam, trong đó cà phê dần trở thành một niềm yêu thích đặc biệt. Trở lại Pháp, Diêm quyết định mở quán cà phê Việt. Trong một lần tìm kiếm nguồn cung, Diêm đã gặp được một nhà cung cấp có kho tại Slovakia, trong đó có cà phê của Đà Lạt. Từ đó, những hạt cà phê Việt Nam theo hành trình ấy đến Colmar.

Diêm lấy chính tên Việt của mình đặt cho quán. Điều thú vị là "Cà phê Diêm" khi đọc lên lại gợi liên tưởng đến "carpe diem" - một thành ngữ Latin mà theo cách Diêm giải thích là sống với khoảnh khắc hiện tại.

Để hiểu hơn về văn hóa cà phê Việt, năm 2025 Diêm đã đến Buôn Ma Thuột tham gia một khóa đào tạo chuyên sâu về thủ nếm cà phê, tìm hiểu cách nhận biết hương vị và chất lượng của từng loại hạt. Buôn Ma Thuột! Tôi không ngờ cái tên ấy lại tiếp tục xuất hiện trong cuộc trò chuyện giữa một quán nhỏ ở Colmar, cách quê nhà hàng nghìn kilômét. Thú vị hơn, chúng tôi đã trao nhau cuộc hẹn khi Diêm tiết lộ về dự định sẽ quay lại Buôn Ma Thuột để tham dự Lễ hội Cà phê vào năm 2027.

Tôi ngồi trong quán với tách cà phê mang hương vị quê nhà. Bên ngoài cửa kính là con phố Colmar với những ngôi nhà khung gỗ nhiều màu sắc bỗng nhiên trở nên thân thuộc. Từ Buôn Ma Thuột đến Colmar, khoảng cách địa lý tưởng rất xa lại được nối bằng hương vị và những cuộc gặp không hẹn trước...

(*) Xem từ số Báo Đắc Lắc Cuối tuần ra ngày 4/10/2026

Nước Pháp

- Những nơi tôi đến^(*)

Bài cuối: **Colmar - Dư vị của một hành trình**

Petite Venise với những ngôi nhà khung gỗ nhiều màu sắc bên dòng Lauch ở Colmar. Ảnh: L. Hương

Đến Eo gió Hòn Yến, đón gió biển, săn ảnh đẹp

Phong Nhã

Trong hành trình khám phá vùng biển phía Đông tỉnh, Eo gió Hòn Yến (thôn Nhơn Hội, xã Ô Loan) là điểm dừng chân thú vị dành cho những ai yêu biển, thích chụp ảnh và muốn tìm một khoảng không gian bình yên giữa thiên nhiên.

Đứng trên con đường bờ kè Nhơn Hội, phóng tầm mắt ra xa, du khách có thể thu trọn vào khung hình sắc xanh của biển trời cùng Hòn Yến nổi bật giữa mặt nước. Một bên là những ngôi nhà nép mình trong khu dân cư ven biển, một bên là bờ đá và sóng nước mênh mang. Gió biển thổi lồng lộng, mang theo vị mặn mòi đặc trưng khiến du khách dường như thư thái hơn.

Theo người dân địa phương, khu vực này từ lâu được gọi là Eo gió Hòn Yến. Con đường kè chắn sóng men theo bờ biển tạo thành một đường cong hướng ra mặt nước, mở ra góc nhìn thoáng rộng về phía Hòn Yến và cảnh quan ven bờ. Từ một địa điểm quen thuộc trong đời sống của cư dân làng biển, nơi đây dần trở thành điểm check-in được nhiều du khách, nhất là

các bạn trẻ, tìm đến khi khám phá Hòn Yến.

Sức hấp dẫn của Eo gió Hòn Yến nằm ở vẻ đẹp tự nhiên, mộc mạc. Không gian mở, ánh sáng biển đổi theo từng thời điểm trong ngày và những bãi đá nằm dưới chân kè tạo nên nhiều góc chụp khác nhau. Du khách có thể chọn góc đứng trên bờ kè để lấy Hòn Yến làm hậu cảnh, chụp dọc con đường ven biển tạo chiều sâu cho bức ảnh hoặc ghi lại khung cảnh làng biển với những chiếc thuyền của ngư dân. Khi thủy triều xuống và điều kiện an toàn cho phép, bãi đá tự nhiên phía dưới lại mở ra một góc nhìn khác về biển.

Sáng sớm, khi nắng còn dịu, biển thường mang vẻ yên bình, không khí trong lành, thích hợp để tản bộ, ngắm cảnh và chụp những bức ảnh mang sắc thái nhẹ nhàng. Vào cuối buổi chiều, ánh nắng bớt gay gắt, mặt biển ánh lên những gam màu dịu mắt, tạo nên khung cảnh phù hợp để lưu lại những khoảnh khắc đáng nhớ. Đây cũng là thời điểm lý tưởng để du khách tận hưởng làn gió mát, cảm nhận rõ rệt vẻ bình dị của một làng biển.

“Điều tôi thích nhất là không gian ở đây rất thoáng,

Sức hấp dẫn của Eo gió Hòn Yến nằm ở vẻ đẹp tự nhiên, mộc mạc. Ảnh: P. Nhã

gió biển mát và có nhiều góc chụp hình đẹp. Khi biết Eo gió nằm trong quần thể danh lam thắng cảnh Hòn Yến, mình thấy chuyến đi thú vị hơn vì không chỉ đến để check-in mà còn được khám phá một địa danh có giá trị”, chị Nguyễn Thị Mỹ Thanh, du khách đến từ TP. Hồ Chí Minh chia sẻ.

Không chỉ có cảnh đẹp, Eo gió Hòn Yến còn mang đến cảm giác gần gũi bởi nhịp sống bình dị của cộng đồng cư dân ven biển. Vào những ngày nghỉ, ngày lễ, khu vực này thường đông khách hơn. Những quầy hàng nhỏ ven đường với các món ăn vặt bình dân góp thêm nét sinh động cho điểm đến, giúp du khách có thể nghỉ chân,

thưởng thức chút quà quê sau khi ngắm cảnh, chụp ảnh.

Theo ông Nguyễn Văn Thương, người dân sống gần khu vực Hòn Yến, những năm gần đây, địa danh này ngày càng được nhiều người biết đến, nhất là khi hình ảnh cảnh quan được chia sẻ rộng rãi trên mạng xã hội. Lượng khách tăng tạo thêm cơ hội để các hộ dân phát triển dịch vụ nhỏ phục vụ du lịch. “Người dân rất vui khi khách đến ngày càng đông. Nhưng mình sống ở đây lâu năm nên càng mong mọi người giữ gìn cảnh quan để Hòn Yến vẫn giữ được vẻ đẹp tự nhiên”, ông Thương chia sẻ.

Du khách ngoài tham quan, chụp ảnh tại Eo gió còn có thể

trải nghiệm đi ca nô, thuyền thúng ngắm rạn san hô, tìm hiểu nghề làm yến sào, đan lưới cùng người dân và thưởng thức những món ăn mang đậm hương vị địa phương.

Ông Ngô Thanh Hiệp, Phó Chủ tịch UBND xã Ô Loan nhấn mạnh, hệ sinh thái san hô gần bờ là một trong những giá trị nổi bật của Hòn Yến. Do đó, khi tham quan khu vực biển, du khách cần tránh giẫm đạp lên san hô, không gây tác động đến các sinh vật biển và có ý thức giữ gìn vệ sinh môi trường. Đây là điều kiện quan trọng để cảnh quan tự nhiên được bảo vệ, đồng thời tạo nền tảng cho du lịch cộng đồng phát triển lâu dài.

Gìn giữ giá trị văn hóa từ các Lăng Ông

Như Thanh

Gắn với tín ngưỡng thờ cá Ông của cư dân ven biển, Lăng Ông Lò 1, Lăng Ông Lò 2 và Lăng Ông Lò 3 đang được phường Hòa Hiệp phối hợp với các đơn vị liên quan hoàn thiện hồ sơ để nghị xếp hạng di tích lịch sử - văn hóa cấp tỉnh trong năm 2026. Việc bảo tồn các di tích không chỉ góp phần gìn giữ những giá trị văn hóa lâu đời mà còn tạo cơ sở phát huy bản sắc làng biển gắn với phát triển du lịch cộng đồng.

Trải qua quá trình hình thành và phát triển, các khu phố Phú Thọ, Phú Thọ 1, Phú Thọ 2 và Phú Thọ 3 của phường Hòa Hiệp vẫn lưu giữ những nét văn hóa đặc trưng của cộng đồng cư dân gần bờ với nghề biển. Trong đó, các Lăng Ông là nơi thực hành tín ngưỡng dân gian, đồng thời lưu giữ những dấu tích về lịch sử khai lập làng, quá trình mưu sinh và đời sống tinh thần của nhiều thế hệ ngư dân.

Tương truyền, những ngư dân đi ghe buồm từng dừng chân tại vùng đất này, lập trại, đắp lò kho cá và dựng lăng thờ thần Nam Hải. Về sau, người dân địa phương thờ các vị Tiên hiền có công khai mở, lập nên làng. Qua nhiều thế hệ, các Lăng Ông trở thành không gian sinh hoạt văn hóa tâm linh của cộng đồng.

Một nghi thức trong Lễ hội Cầu ngư tại Lăng Ông Lò 1, khu phố Phú Thọ 1, phường Hòa Hiệp. Ảnh: Minh Huyền

Những nghi lễ truyền thống, đặc biệt là Lễ hội Cầu ngư, không chỉ thể hiện tín ngưỡng của cư dân miền biển mà còn góp phần duy trì phong tục, tập quán, gắn kết cộng đồng và nhắc nhở các thế hệ về công lao của tiền nhân.

Những dấu tích tại các Lăng Ông cho thấy mối liên hệ giữa tín ngưỡng, hoạt động sản xuất và quá trình định cư của cư dân ven biển. Vì vậy, bảo vệ di tích không chỉ gìn giữ các công trình thờ

tự mà còn là bảo tồn ký ức cộng đồng, những giá trị văn hóa được hình thành cùng lịch sử phát triển của làng biển.

Nhà nghiên cứu khảo cổ Phan Danh Hạnh cho rằng, việc lập hồ sơ để nghị xếp hạng các Lăng Ông có ý nghĩa thiết thực đối với công tác bảo tồn di sản gắn với đời sống tâm linh của cộng đồng. Quá trình này không chỉ nhằm ghi nhận giá trị lịch sử, văn hóa mà còn tạo cơ sở để quản lý, bảo vệ di tích lâu dài.

Khi hồ sơ được hoàn thiện và thực hiện đầy đủ các thủ tục theo quy định, địa phương sẽ có thêm căn cứ pháp lý để nâng cao trách nhiệm quản lý, phát huy vai trò của cộng đồng và hạn chế nguy cơ mai một các giá trị truyền thống.

Trên cơ sở đó, phường Hòa Hiệp đang phối hợp với Ban Quản lý Công viên địa chất Phú Yên hoàn thiện hồ sơ khoa học để nghị xếp hạng di tích lịch sử - văn hóa cấp tỉnh đối với 3 Lăng Ông. Quá trình thực hiện tập trung bổ sung tư liệu lịch sử, làm rõ giá trị văn hóa, thống nhất phạm vi khoanh vùng bảo vệ và xác lập cơ sở phục vụ công tác quản lý di tích. Bên cạnh yêu cầu bảo vệ di tích, những giá trị văn hóa tại Lăng Ông Lò còn có thể trở thành nguồn tư liệu để xây dựng các sản phẩm du lịch mang đặc trưng địa phương.

Chủ tịch UBND phường Hòa Hiệp Huỳnh Nguyễn Ngọc Giang cho biết, địa phương định hướng gắn bảo tồn các Lăng Ông với phát triển du lịch cộng đồng, trên cơ sở tôn trọng các giá trị văn hóa truyền thống. Việc khai thác di sản phải đi đôi với bảo vệ không gian thờ tự, giữ gìn tính nguyên gốc của nghi lễ và tránh thương mại hóa, làm biến dạng bản sắc cộng đồng. Đặc biệt, người dân tiếp tục giữ vai trò chủ thể trong gìn giữ, thực hành và trao truyền di sản. Khi di sản được bảo vệ đúng cách và gắn kết hài hòa với đời sống cộng đồng, những giá trị truyền thống sẽ tiếp tục được gìn giữ, trở thành nét riêng trong hành trình khám phá văn hóa vùng biển Hòa Hiệp.

Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X: Thước đo thực lực cho các đoàn

Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X năm 2026 sắp khởi tranh, quy tụ những vận động viên (VĐV) xuất sắc nhất cả nước, mở ra cuộc cạnh tranh quyết liệt giữa các địa phương và hai ngành Công an, Quân đội. Đại hội là dịp đánh giá thực lực, hiệu quả đầu tư và định hướng phát triển thể thao thành tích cao của mỗi địa phương, trong đó có Đắk Lắk.

Đặng Triều

Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X diễn ra từ ngày 14/11 - 12/12/2026, với 48 môn và 973 nội dung thi đấu, quy tụ 36 đoàn thể thao đến từ 34 tỉnh, thành phố và hai ngành Công an, Quân đội. Khoảng 12.000 cán bộ, huấn luyện viên, VĐV cùng 2.000 trọng tài tham gia sự kiện thể thao quy mô hàng đầu quốc gia.

Thành phố Hồ Chí Minh đảm nhận vai trò đăng cai chính gồm: lễ khai mạc, bế mạc và chương trình thi đấu 44 trong tổng số 48 môn. Bên cạnh yêu cầu bảo đảm điều kiện chuyên môn, cơ sở vật chất, an ninh và an toàn, thành phố mang tên Bác kỳ vọng thông qua đại hội quảng bá hình ảnh đô thị năng động, hiện đại, giàu bản sắc văn hóa đến bạn bè trong nước và quốc tế.

Điểm đáng chú ý là có một số môn sẽ khởi tranh trước lễ khai mạc. Việc tổ chức các môn thi đấu trước nhằm giảm tải áp lực cho đơn vị đăng cai, bảo đảm thời gian hồi phục cho VĐV và tối ưu hóa công tác truyền thông và điều hành. Đại hội lần này cũng chú trọng tính minh bạch và sự công bằng trong thi đấu. Công tác phòng, chống doping được triển khai chặt

Đoàn Thể thao tỉnh Đắk Lắk xuất quân, dự Đại hội. Ảnh: Đ. Triều

chẽ nhằm bảo đảm thành tích phản ánh đúng năng lực, sự nỗ lực và tinh thần thể thao trung thực.

Chắc chắn sức hấp dẫn của đại hội nằm ở cuộc đua cạnh tranh huy chương. Bởi kết quả

đạt được chính là cơ sở để các địa phương, đơn vị đánh giá chính xác chất lượng đào tạo, công tác tuyển chọn, huấn luyện, đầu tư cơ sở vật chất và phát triển lực lượng kế cận; từ đó có chiến lược đầu tư trọng

điểm cho những môn thể mạnh, xây dựng đội ngũ VĐV kế cận, duy trì tính bền vững của thể thao thành tích cao.

Tham dự đại hội, Đoàn Thể thao Đắk Lắk có 209 VĐV, tranh tài ở 20 môn, đặt mục

tiêu giành 36 huy chương, trong đó có 8 huy chương vàng. Đây là chỉ tiêu thể hiện quyết tâm của thể thao tỉnh tại sân chơi quy mô toàn quốc.

Để hiện thực hóa mục tiêu, bên cạnh sự chuẩn bị về chuyên môn, yếu tố bản lĩnh thi đấu, phong độ VĐV và khả năng cạnh tranh trực tiếp với các đối thủ mạnh sẽ đóng vai trò quan trọng. Ở một giải đấu có sự góp mặt của những trung tâm thể thao hàng đầu, mỗi tấm huy chương đều đòi hỏi quá trình đầu tư, huấn luyện và tích lũy kinh nghiệm lâu dài.

Với Đắk Lắk, đại hội còn mang ý nghĩa đánh giá năng lực tổ chức, công tác tuyển chọn và phát triển thể thao trong tình hình mới. Sự kết hợp giữa Đông và Tây giúp Đắk Lắk có một lực lượng VĐV hùng hậu. Không chỉ hướng đến số lượng huy chương, Đắk Lắk còn quan tâm hơn đến chất lượng thành tích, chiều sâu lực lượng và khả năng đào tạo vận động viên trẻ, tạo nền tảng cho những mục tiêu dài hạn.

Vì thế Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X không đơn thuần là cuộc đua thứ hạng giữa các đoàn. Đây còn là phép thử đối với hiệu quả đầu tư và năng lực phát triển thể thao của từng địa phương.

Không để nỗi sợ tiếp tay cho TÍN DỤNG ĐEN

Khải An

Tự ý chuyển tiền vào tài khoản rồi đòi trả cả gốc lẫn lãi, dựng khoản nợ không có thật hay khấu trừ những khoản phí vô lý... các thủ đoạn này cho thấy hoạt động tín dụng đen đã vượt khỏi khuôn khổ quen thuộc của việc cho vay lãi nặng. Các đối tượng không chỉ tìm người có nhu cầu vay tiền để trục lợi, mà còn tìm cách biến người dân thành con nợ ngoài ý muốn. Trong một số trường hợp, sau khi tiền được chuyển vào tài khoản của người dân, các đối tượng viện cớ chuyển nhầm để xin lại, yêu cầu hoàn trả sang tài khoản khác. Đến khi bị đòi nợ, người đứng tên khoản vay mới phát hiện mình bị lừa.

Điều đáng lo ngại là sức ép không chỉ nằm ở khoản tiền bị chiếm đoạt. Những cuộc gọi liên tục, những lời đe dọa, việc phát tán thông tin cá nhân hoặc gây áp lực lên gia đình, đồng nghiệp có thể đẩy nạn nhân vào trạng

thái hoang mang, sợ hãi. Có người im lặng vì xấu hổ, có người tìm cách trả tiền để được yên thân. Sự im lặng và tâm lý lo sợ có thể khiến các hành vi vi phạm chậm được phát hiện, tạo điều kiện để các đối tượng tiếp tục hoạt động và tìm thêm nạn nhân.

Cùng với việc mở rộng khả năng tiếp cận các nguồn vốn chính thống, thời gian qua, các cơ quan chức năng đã triển khai nhiều biện pháp phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm tín dụng đen. Lực lượng công an tập trung phát hiện, xử lý các đường dây cho vay lãi nặng, đòi nợ trái pháp luật; rà soát, vô hiệu hóa các website, ứng dụng cho vay trái phép; phối hợp xử lý sim rác và tài khoản ngân hàng ảo... Công tác tuyên truyền cũng được chú trọng, giúp người dân nhận diện những thủ đoạn cho vay trái ý muốn, lừa đảo liên quan đến tài khoản, đòi nợ trái pháp luật hoặc thu phí bất hợp lý; đồng thời biết cách bảo vệ thông tin cá nhân, lưu giữ chứng cứ và chủ

động trình báo khi phát hiện dấu hiệu vi phạm...

Chị Lê Hồng Vân quê xã Tây Hòa, hiện làm việc tại Thành phố Hồ Chí Minh, từng bị gọi đòi khoản vay do con trai mình đứng tên. Khi hỏi lại con, chị được biết khoản vay đã được tắt toán từ lâu. Trong thời gian đó, các đối tượng liên tục gọi điện yêu cầu chị cung cấp chứng từ đã tắt toán, kèm lời đe dọa đưa hình ảnh chị và gia đình lên mạng xã hội. Chị cho biết, sau khi thông báo đã lưu tin nhắn, ghi âm các cuộc gọi và trình báo công an, chị không còn bị gọi đòi nợ nữa. Chị Vân chia sẻ: “Nhờ xem được nhiều video tuyên truyền trên Trang Phòng chống tội phạm trực tuyến nên chị biết cách ứng xử khi bị gọi đe dọa, đòi nợ”.

Tội phạm tín dụng đen có thể lợi dụng thông tin cá nhân, những khoản nợ không rõ ràng và tâm lý lo sợ để gây sức ép, tiếp tục trục lợi. Vì vậy, người dân cần bình tĩnh trước các cuộc gọi đòi nợ bất thường. Khi

phát sinh giao dịch đáng ngờ, người dân cần liên hệ ngân hàng để được hướng dẫn xử lý, không tự ý chuyển tiền sang tài khoản khác theo yêu cầu của người lạ. Đồng thời lưu giữ tin nhắn, ghi âm cuộc gọi, lưu thông tin giao dịch và trình báo cơ quan công an khi có dấu hiệu lừa đảo, bị đe dọa hoặc cưỡng ép.

Đấu tranh với tín dụng đen không chỉ là nhiệm vụ của lực lượng chức năng mà còn cần sự chủ động của mỗi người dân và trách nhiệm của cộng đồng. Không im lặng trước hành vi đe dọa, không để nỗi sợ chi phối cách ứng xử, không phát tán thông tin bôi nhọ và hỗ trợ người bị hại tiếp cận cơ quan chức năng là những việc làm thiết thực để bảo vệ bản thân, góp phần ngăn chặn tội phạm. Khi người dân được trang bị kiến thức, biết cách tự bảo vệ và sẵn sàng phối hợp với cơ quan chức năng, những thủ đoạn dựa vào sự hoang mang, sợ hãi sẽ khó có cơ hội tiếp tục phát huy tác dụng.

Những ngày này, trên những cánh đồng ở xã Ea Súp, lúa đang chín rộ, sắc vàng óng ả hòa cùng nhịp máy gặt rộn ràng trong mùa thu hoạch. Là một trong những địa bàn có diện tích lúa nước lớn của tỉnh, vụ hè thu này xã Ea Súp có khoảng 2.450 ha, năng suất ước đạt 7 tấn/ha. Niềm vui mùa gặt của người nông dân càng thêm trọn vẹn khi giá lúa vụ này tăng lên, dao động từ 7.000 - 8.500 đồng/kg. Cùng với việc năng suất, chất lượng lúa được nâng cao, một số doanh nghiệp đã đầu tư nhà máy sấy, chế biến gạo tại địa phương, nâng cao giá trị cây lúa Ea Súp.

Vạn Tiếp - Minh Thông (thực hiện)

Mùa vàng ở Ea Súp

Nông dân xã Ea Súp chủ yếu canh tác các giống lúa ST và Đài Thơm, cho chất lượng gạo thơm ngon, được thị trường ưa chuộng.

Những cánh đồng lúa chín vàng rực trải dài, tạo nên bức tranh mùa vàng trù phú ở Ea Súp.

Máy gặt đập liên hợp hoạt động liên tục, đẩy nhanh tiến độ thu hoạch trên các cánh đồng.

Nông dân phấn khởi khi giá lúa tăng, thời tiết thuận lợi cho việc thu hoạch.

Đảng bộ, chính quyền xã Ea Súp tích cực quảng bá, kết nối tiêu thụ, đưa sản phẩm gạo địa phương đến gần hơn với người tiêu dùng.